

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

LTI 2021: Bečej, Sombor i Kanjiža najtransparentniji u Srbiji

Transparentnost gradova i opština u Srbiji blago je povećana u 2021. godine u odnosu na prethodnu, ali je prosek i dalje nizak, a najtransparentnije lokalne samouprave su Bečej, Sombor i Kanjiža, rezultati su ovogodišnjeg istraživanja Lokalnog indeksa transparentnosti (LTI 2021) koje je sprovela Transparentnost Srbija.

Prosečna ocena 145 JLS u 2021. godini je 48, što je i dalje slab rezultat, ali za dva poena bolji nego što je bio u LTI 2020 (46) i mnogo bolji nego prosečnih 40 u 2019. godini. Još je značajnija činjenica da je tri petine opština (59%) poboljšalo svoj rezultat i pored toga što se pandemija negativno odrazila na pojedine oblasti rada lokalne samouprave. Sa druge strane, 37% je ostvarilo lošiji učinak u odnosu na prethodnu godinu. Najbolji pokazatelj kako posvećenost lokalnih službenika unapređuje transparentnost jeste to što bi najbolji rezultat iz LTI 2015 sada bio dovoljan tek za osmo mesto na listi. Sa stanovišta održivog rasta transparentnosti (i ocena), takođe je važno naglasiti da su 54 opštine imale konstantan rast LTI u poslednja tri istraživačka ciklusa (LTI 2019, 2020 i 2021).

Opština Bečej, koja je i prošle godine bila na prvom mestu, popravila je skor za sedam poena, došavši ove godine do skora 90. Grad Sombor je zauzeo drugo mesto na rang list sa 88 poena, u odnosu na 80 i treće mesto u 2020. godini. Na trećem mestu ove godine našla se opština Kanjiža sa 83 poena, koja je takođe napredovala za šest poena. I ove godine se u vrhu našao Novi Pazar (sada sa 78 poena), dok peto mesto dele Leskovac, Vranje i Sokobanja (75). Bujanovac i Preševo (po 21 bod) su na dnu lestvice, a Svilajnac i Jagodina (po 23 poena) ostaju među najmanje transparentnim JLS treću godinu zaredom.

Među gradskim opštinama, koje se zbog manjih nadležnosti ne mogu u potpunosti porediti sa drugim lokalnim samoupravama, najbolji rezultat ima Surčin (62).

Indeks transparentnosti lokalne samouprave LTI 2021 predstavlja istraživanje, ocenjivanje i rangiranje 145 jedinica lokalne samouprave i 25 gradskih opština u Srbiji, koje sprovodi Transparentnost Srbija. Ovo je peta godina (treća u nizu) u kojoj TS sprovodi ovo istraživanje. Opštine i gradovi su rangirani na osnovu kriterijuma transparentnosti, određenih putem 95 indikatorskih pitanja. Konačne ocene, odnosno indeksi se kreću u rasponu od 0 do 100, a u praksi su ove godine opštine i gradovi imale ocene između 21 i 90.

Od osam tematskih oblasti, najveći napredak zabeležen je u oblastima “informatori o radu” i “javna preduzeća i javne ustanove”, ali rezultat u ovoj drugoj oblasti još uvek nije prešao 50% maksimalnog učinka. S druge strane, najveći pad je uočen kada je reč o javnim raspravama, prosečan učinak opština i gradova snižen je sa 51,6 na 44,3%.

To se u velikoj meri može pripisati pandemiji, usled koje su izostali mehanizmi građanske participacije. Pandemija je takođe negativno uticala i na neke ocene iz segmenta „Budžet“, gde je prosečan indeks transparentnosti opao sa 59,2 na 55%.

Najveća usklađenost sa merilima transparentnosti je zabeležena u oblasti javnih nabavki, što je isključivo posledica činjenice da su opštine uglavnom objavljivale informacije koji su zakonom obavezni. S druge strane, i dalje je najmanja transparentnost u oblasti „Skupština i veće“, što ukazuje da proces donošenja odluka na lokalnom nivou i dalje nije adekvatno zaštićen od koruptivnih rizika.

Ovogodišnje istraživanje potvrđuje da angažovanje lokalnih samouprava u situacijama kada postoji politička i administrativna volja može da doprinese povećanju transparentnosti, pa posledično i povećanju LTI. Neophodne su, međutim, systemske mere, kako one koje bi sa republičkog nivoa propisivale određene standarde i obaveze, tako i na lokalnom nivou.

Naime, višegodišnje poređenje rezultata potvrđuje da je održivost rezultata, odnosno dostignutog nivoa transparentnosti, izazov. Rešenje je u uređivanju procedura aktima skupštine ili veća, uz jasno propisivanje odgovornosti. Takođe, neophodno je da postoji odgovornost i za već propisane norme, bilo kroz uspostavljanje odgovarajućih sankcija za nepoštovanje obaveza, bilo kroz propisivanje ovih mehanizama tamo gde oni ne postoje.

S druge strane, potrebno je promovisati dobre rezultate i prakse i učiniti ih dostupnim javnosti, ne samo zbog isticanja „šampiona transparentnosti“, već i zbog otvaranja prostora za širenje i repliciranje dobrih praksi.

Transparentnost Srbija
Beograd, 14. juna 2021.